

Netwerk Stier bij de Koe

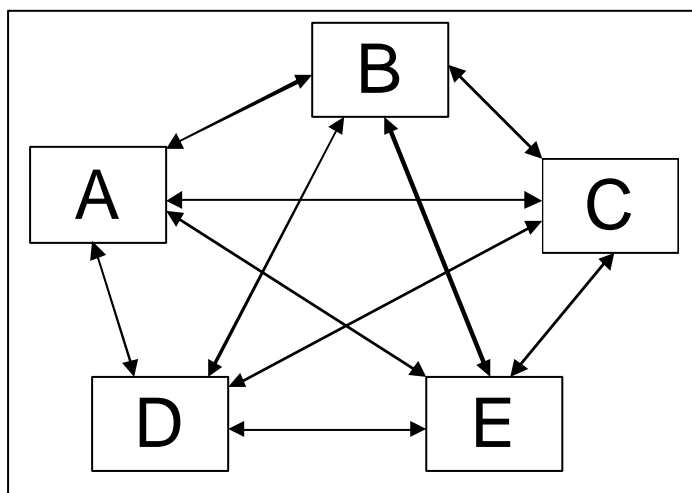

Verslag Themadag; Bouwen aan Vertrouwen, 9 november 2007.

Deze themadag was een dag om nooit te vergeten, niet alleen vanwege de enthousiaste bijdragen van veehouders -fokkers over hun bedrijfseigen fokkerij, maar ook vanwege het stormachtige weer waardoor de tent zo nu en dan door de deelnemers aan de grond moest worden gehouden! Daarbij was het voor onze gastheer Jeroen van Maanen uit Zeewolde een heuglijke dag omdat hij de dag van te voren vader werd van zijn derde dochtertje Jip. Wij waren dan ook blij dat Jeroen 's middags toch in staat was ons een zeer boeiend verhaal en rondleiding te geven over zijn fokkerij en veestapel. De dag was georganiseerd rondom het thema "Bouwen aan Vertrouwen" omdat het fokken op het eigen bedrijf en met eigen stieren vaak een kwestie is van vertrouwen hebben en krijgen in het eigen vee.

Wytze Nauta gaf in zijn lezing, de 'Spoedcursus Familieteelt', aan hoe je volgens deze methode kunt fokken in een kleine populatie met gebruik van 'matige inteelt' waardoor er een zeer zuivere uniforme lijn ontstaat. Het voornaamste daarbij is dat de dieren die gepaard worden geen dezelfde dieren hebben in de twee voorlaatste generaties. Zij moeten niet een dezelfde ouder of grootouder hebben omdat dan de inteeltgraad van de nakomeling(en) e hoog wordt. Wanneer met stieren wordt gefokt uit de eigen veestapel zal dit snel gebeuren wanneer er te weinig stieren per jaar worden ingezet. Het minimum aantal stieren is 4 of 5 nieuwe stieren per jaar en deze stieren moeten evenredig over de veestapel worden ingezet. Per stier moet ongeveer 1/5 tot een kwart van de koeien worden gedekt. Wanneer dit meer worden loopt men na een aantal generaties vast voor wat betreft de inteeltgraad van de dieren. Wanneer het systeem elk jaar consequent wordt toegepast is dit niet het geval en blijft er ook nog ruimte over voor het combineren van eigenschappen zodat genetische vooruitgang kan worden verkregen voor verschillende eigenschappen.

Nauta gaf hierbij ook aan dat niet elke veehouder een vervent fokker is en niet elk bedrijf 4 tot 5 nieuwe stieren per jaar kan hebben. Daarom zou bijvoorbeeld een kleine groep veehouders samen met familieteelt aan de slag kunnen gaan. Zo zijn immers minder stieren per bedrijf nodig. Andere bedrijven zouden van deze bedrijven fokstieren kunnen aankopen. In dit laatste geval zou het mooi zijn wanneer door middel van KI de uitwisseling van stieren mogelijk zou worden zonder dat EU certificering van het sperma nodig is. Momenteel is dat nog niet het geval.

Schema voor samenwerking bij familieteelt voor het verkrijgen van een grotere populatie

Hierna kwamen 3 veehouders aan het woord die vertelden hoe zij hun fokkerij deden op het bedrijf.

Jan de Kort uit De Moer (Noord-Brabant):

Jan fokt met een Red Holstein veestapel die hij heeft opgebouwd uit moederlijnen die op andere bedrijven sterk uit de verf kwamen. Hij fokt per jaar een paar dekstieren uit zijn beste koeien en gebruikt daarvoor een goede KI stier. Op deze manier ziet hij dat deze eigen stier net zulke goede verwachte fokwaarden heeft als de beste stieren uit het fokprogramma van de KI organisaties. De eerste dochters van deze stieren komen nu aan de melk en Jan heeft er het volle vertrouwen in dat het goed komt met deze vaarzen.

De eerste vaars uit de nafok van Jan de Kort

Sytse Bosma uit De Wilgen (Friesland):

Sytse Bosma is met zijn vader een van de zogenaamde 'fundamentfokkers' van de Vereniging voor de fokkerij van het Fries Hollands ras. Zij hebben een gangbaar melkveebedrijf met een puur Fries Hollandse veestapel (96 melkkoeien) die al vele generaties lang door de familie zelf wordt gefokt met eigen stieren en KI van deze eigen stieren. Zo weten zij precies wat de eigenschappen van de voorouders van elk dier zijn geweest op het bedrijf. Zij kijken dan ook niet naar berekende fokwaarden maar koersen op hun eigen ervaring met die ren. De productie van de dieren ligt op 8300 kg melk per koe in 305 dagen met 4,45% vet en 3,52% eiwit in de melk. Dit produceren de koeien op een rantsoen met mais en gras in zomer en winter waarbij ze zomers overdag naar buiten gaan. De koeien worden gemiddeld 6,1 jaar oud en maken dus 4 lactaties vol. Met deze cijfers kunnen zij goed meekomen met het Nederlands gemiddelde.

Heidehipper 57, een van de fokstieren van Mts. Bosma

Anne Koekoek uit Harlingen:

Het BD melkveebedrijf van Anne en Anneke Koekoek is er al sinds 1989. Anne is een zeer enthousiaste fokker met kijk op moederlijnen van de oude Holsteinfokkerij. Vooral stieren uit de B-lijn van Bakels (Penstate Ivanhoe Star (1964) en Caddilac) hebben zijn interesse maar ook gebruikte hij de oude nieuwe FH stier Mister Frosty en kruist hij Holsteinkoeien met robuuste rassen als Fleckvie. Zijn fokdoel is een sobere koe te fokken die past in zijn low-budget bedrijfsvoering en die zoveel mogelijk kan produceren op een grasrantsoen. Er zijn op het bedrijf altijd twee stieren aanwezig. Deze stieren hebben ook een vader die past in zijn fokkerijfilosofie en dekken een deel van de veestapel en voor de overige koeien worden interessante KI-stieren gebruikt.

Voor meer informatie lees ook:

http://www.bioveem.nl/index.asp?projectinfo/novelities/koekkoek_breezewoodpatsy.asp

Een van de 'jongste' telgen uit Penstate Ivanhoe Star, "wat in het vat zit, verzuurd niet!"

Gastbedrijf: Jeroen van Maanen:

Na deze bijdragen was de beurt aan Jeroen van Maanen. We waren bij Jeroen gekomen om zijn robuuste Holsteinkoeien te bekijken en te horen hoe hij fokt met eigen stieren. Jeroen is een echte fan van het triple-A systeem omdat dat koeien geeft die in balans zijn. Een koe moet volgens Jeroen qua exterieur goed in balans zijn om tot een goede levensproductie te komen. De eerste lactatie hoeft daarbij niet te hoog te zijn, als daarna maar een stijging in de lactaties is te zien. Vervolgens vindt Jeroen dat de koeien niet te groot moeten zijn, schofthoogte van ongeveer 140 cm is goed genoeg, en zij moeten goed in conditie blijven bij een hoge productie. Bij de keuze voor het maken van paringen laat hij zich vooral leiden door de eigen ervaringen met dieren, dat geeft de beste betrouwbaarheid.

Jeroen laat ons een type Holsteinkoeien zien die normaal niet vaak meer getoond worden. Ze zijn inderdaad relatief klein en goed in conditie. De gemiddelde productie van de 115 Melkkoeien is maar liefst 10.300 kg melk met 4% vet en 3,35% eiwit. De overgang naar het gebruik van eigen stieren ligt ten grondslag aan het feit dat zijn fokdoel niet past bij de reguliere fokkerij. De koeien zijn te klein ook al hebben ze mooie productiecijfers. Jeroen kan daarom geen fokstieren verkopen aan de fokkerijorganisaties en zet daarom zelf stieren in van zijn eigen beste koeien. De stieren blijven niet te lang op het bedrijf omdat hij er geen goede huisvesting voor heeft. De huidige stieren lopen bij het jongvee en droge koeien. Ongeveer een derde van de veestapel wordt gedekt met een eigen stier, soms ook via KI omdat er van verschillende stieren rietjes zijn ingevroren. Van een stier is momenteel officieel gecertificeerd sperma te koop. Het betreft de stier Keyenborg Black Crowe, de moeder is een Ester en hij bezit de afstamming Design x Labelle x Sunny Boy x Tops.

De eigen fokkerij van Van Maanen; Holsteins, maar niet te groot en voldoende bespiering

Tot het einde van het programma bleef het druk en was er volop discussie over het geen men deze dag had gezien en gehoord. Er waren geen vragen meer van de deelnemers over het fokken volgens de familieteeltmethode. Het is ook een eenvoudig systeem wanneer het maar consequent wordt uitgevoerd. Voor wie het nog een keer wil nalezen, er is een beschrijving van bedrijfseigen familieteelt te krijgen voor €15,- bij het Louis Bolk Instituut. Hierin wordt vooral beschreven hoe men het systematisch elk jaar kan organiseren, wellicht met een paar bedrijven tezamen. Deze beschrijving kan worden besteld bij Wytze Nauta via het emailadres: stierbijdekoel@louisbolk.nl